

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนชั้นเด็กเล็กในสถานภาพแวดล้อมทางภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม การบริหารและการนิเทศการศึกษา ครูที่สอน หลักสูตรแบบเรียน คู่มือครู สื่อการเรียน รวมทั้งการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็กทั้ง 7 ด้านตามสภาพที่เป็นจริง และตามความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็กทั้ง 7 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบบางส่วนประเมินค่าและให้ตอบโดยเสรี แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเพื่อหาความตรงตามเนื้อหา สำหรับแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่าผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยง (Reliability) หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้ค่าความเที่ยง .94 และ .93¹ ตามลำดับ

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยได้แก่ครูใหญ่และครูที่สอนชั้นเด็กเล็ก ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ทั่วประเทศ

¹โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.

92 คน รวมตัวอย่างประชากร 184 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและเก็บแบบ
สอบถามจากตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2522 ถึงวันที่ 27
กุมภาพันธ์ 2522

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาทั้งสองตอน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับความคิดเห็นของ
ครูใหญ่และครูที่สอน โดยการทดสอบค่าซี (z-test) สูตร $z = \frac{\bar{d}}{\frac{s_d}{\sqrt{n}}}$
3. เปรียบเทียบการตอบสนองความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอน โดยการ
ทดสอบค่าซี (z - test) สูตร $z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)^2}}$

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ พอจะสรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับภาษา

ก. ปัญหาเกี่ยวกับภาษามีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กเรียงตาม
ลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ.

เด็กเล็กไทยมุสลิมส่วนมากออกเสียงสูงเป็นเสียงกลางหรือต่ำ เช่น หู

เป็น ฮู

เด็กเล็กไทยมุสลิมออกเสียงตัวสะกดท้ายคำบางคำไม่ชัด เช่น บุกรุก

เป็น บุรุ

เด็กเล็กไทยมุสลิมพูดภาษามลายูท้องถิ่นทำให้มีปัญหาในการปรับตัวให้เข้า
กับครูและห้องเรียนในระยะเริ่มแรก

การฝึกทักษะให้เด็กเล็กเขียนหนังสือจากซ้ายไปขวา

การสอนให้เด็กเล็กรู้จักลักษณะภาษาไทยที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กไทยมุสลิม

การฝึกให้เด็กเล็กออกเสียงสูงต่ำตามหลักการผันวรรณยุกต์

และปัญหาผู้ปกครองมีส่วนช่วยเด็กเล็กให้เรียนภาษาไทยที่บ้านน้อย

ข. ครูใหญ่และครูที่สอนให้นำหนักปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและนำหนักปัญหาตามความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 หลายเรื่อง กล่าวคือแตกต่างกัน 5 เรื่องใน 9 เรื่องคือ เด็กเล็กมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับห้องเรียนเนื่องจากพูดภาษามลายูท้องถิ่น ผู้ปกครองมีส่วนช่วยเด็กให้เรียนภาษาไทยที่ไม่นานน้อย เด็กเล็กไทยมุสลิมออกเสียงสูงเป็นเสียงกลางหรือต่ำ ออกเสียงตัวสะกดท้ายคำบางคำไม่ชัดและไม่ยอมมีโอกาสใช้ภาษาไทยในห้องเรียน ส่วนใหญ่ที่แตกต่างกันนี้คนทั้งสองกลุ่มให้นำหนักปัญหาที่เป็นจริงมากกว่าที่คิดไว้

ค. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่และครูที่สอนโดยการทดสอบค่าซี (z-test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของคนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่เพียง 2 เรื่องใน 9 เรื่องคือ ครูจำเป็นต้องใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในห้องเรียนตอนเริ่มแรก และเด็กไทยมุสลิมออกเสียงตัวสะกดท้ายคำบางคำไม่ชัด เช่น แมกค เป็น แมกบ

2. ปัญหาเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม

ก. ปัญหาเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ.

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อเด็ก

ทัศนคติและความเชื่อของชาวไทยมุสลิมแตกต่างกับทัศนคติและความเชื่อของชาวไทยพุทธ

เทศกาลในท้องถิ่นทำให้เด็กขาดเรียนบ่อย

ข. ครูใหญ่และครูที่สอนให้นำหนักปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและนำหนักปัญหาตามความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่หลายเรื่อง กล่าวคือแตกต่างกัน 5 เรื่องใน 9 เรื่องได้แก่ ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อเด็ก ทัศนคติและความเชื่อของชาวไทยมุสลิมแตกต่างกับทัศนคติและความเชื่อของชาวไทยพุทธ การสอนให้เด็กเล็กเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชน เทศกาลในท้องถิ่นทำให้เด็กขาดเรียนบ่อย และการสอนหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาในชั้นเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ที่

แตกต่างกันคนทั้งสองกลุ่มให้นำหนักปัญหาที่เป็นจริงมากกว่าที่คิดไว้

ค. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่และครูที่สอนโดยการทดสอบค่า t (z-test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของคนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่เพียง 1 เรื่องคือ เทศกาลในท้องถิ่นทำให้เด็กขาดเรียนบ่อย

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการศึกษา

ก. ปัญหาการบริหารและการนิเทศการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ.

การเปิดสอนชั้นเด็กเล็กให้ครบทุกโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในสามจังหวัดภาคใต้เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ
ห้องเรียนชั้นเด็กเล็กขาดแคลนครูผู้
ห้องเรียนชั้นเด็กเล็กไม่เป็นเอกเทศ

ความสามารถในการสาธิตการสอนชั้นเด็กเล็กของศึกษานิเทศก์
ประสบการณ์ของศึกษานิเทศก์ต่อการสอนในชั้นนี้

ความรู้ของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับภาษาพูดและขนบธรรมเนียมของท้องถิ่น
บทบาทของเขตการศึกษาและจังหวัดต่อความรับผิดชอบในการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็ก

ข. ครูใหญ่และครูที่สอนให้นำหนักปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและนำหนักปัญหาตามความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 เกือบทุกเรื่อง กล่าวคือแตกต่างกันถึง 11 เรื่องใน 16 เรื่องได้แก่ ความรับผิดชอบของเขตการศึกษาต่อการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็ก ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งนักวิชาการฝ่ายเด็กเล็ก ประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็กของศึกษานิเทศก์ ความรู้ของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับภาษาพูดและขนบธรรมเนียมของท้องถิ่น ความสามารถในการสาธิตการสอนชั้นเด็กเล็กของศึกษานิเทศก์ การออกนิเทศ การสอนตามโรงเรียนอย่างทั่วถึง คุณวุฒิของศึกษานิเทศก์ ห้องเรียนตัวอย่างของเขตการศึกษาและจังหวัด ความขาดแคลนนักวิชาการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กเล็กทั้งระดับเขตและจังหวัด และการเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้า

มามีส่วนร่วมในการเปิดสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน ส่วนใหญ่ที่แตกต่างกันนี้ครูใหญ่ และครูที่สอนต่างก็ให้นำหนักปัญหาที่กำลังเป็นอยู่น้อยกว่าที่ควรจะเป็นแทบทุกเรื่อง

ก. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนโดยการทดสอบค่า z (z -test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของคนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 หลายเรื่อง กล่าวคือแตกต่างกัน 5 เรื่องใน 16 เรื่องได้แก่ ความรับผิดชอบของเขตการศึกษาต่อการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็ก ประสิทธิภาพในการสอนชั้นเด็กเล็กของศึกษานิเทศก์ ความรู้ของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับภาษาพูดและขนบธรรมเนียมของท้องถิ่น การออกนิเทศการสอนตามโรงเรียนอย่างทั่วถึง และการเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการเปิดสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียน

4. ปัญหาเกี่ยวกับครูที่สอน

ก. ปัญหาเกี่ยวกับครูที่สอนซึ่งมีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ.

การสอนชั้นเด็กเล็กครูต้องไขกวดวิธีและเทคนิคเฉพาะ

คุณสมบัติส่วนตัวของครูสอนชั้นเด็กเล็ก

ครูที่สอนมีภาระหน้าที่ค่อนข้างมาก

ครูมีปัญหาการสอนการเตรียมความพร้อมในการฟังและพูด

ครูที่รับผิดชอบสูงสอนได้ผลดีกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ

การสับเปลี่ยนครูสอนชั้นเด็กเล็กไปสอนชั้นอื่นทำให้มีผลเสียต่อการเรียนการสอนในชั้นนี้

ข. ครูใหญ่และครูที่สอนให้นำหนักปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและนำหนักปัญหาตามความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่บ้าง กล่าวคือแตกต่างกัน 4 เรื่องใน 14 เรื่องได้แก่ วุฒิต่ำของครูกับผลการเรียนของเด็กเล็ก วิทยาสถิตครู ยะลาภัยบทบาทในการเตรียมครูสอนชั้นเด็กเล็ก คุณสมบัติส่วนตัวของครูสอนชั้นเด็กเล็ก และครูพูดสำเนียงไทยกลางไม่ชัดเจน ส่วนที่แตกต่างกันทั้งหมดนี้ครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้นำหนักปัญหาที่กำลังทำอยู่น้อยกว่าที่ควรจะทำทุกเรื่อง

ค. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนโดยการทดสอบค่าที (z-test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่ 2 เรื่องใน 14 เรื่องคือ ความสามารถใ้ภาษาสามอายุท้องถิ่นของครูสอนชั้นเด็กเล็ก และครูไทยมุสลิมสอนชั้นเด็กเล็กได้ผลดีกว่าครูไทยพุทธ

5. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร แผนเรียน คู่มือครู

ก. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรแผนเรียน คู่มือครูที่มีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กเรียงความลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ.

- แผนเรียนมีไม่พอกับจำนวนนักเรียน
- แผนเรียนที่ส่วนกลางจัดทำไม่เป็นที่สนใจของเด็ก
- หลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
- หลักสูตรเน้นเรื่องการอ่านและการเขียน
- แผนเรียนและคู่มือครูมีน้อย

ข. ครูใหญ่และครูที่สอนให้นำหนักปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและนำหนักปัญหาตามความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่หลายเรื่อง กล่าวคือแตกต่างกัน 4 เรื่องใน 10 เรื่องได้แก่ ความสอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรกับสภาพท้องถิ่น การที่บุคคลหลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร ความสอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาในแผนเรียนกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และความเหมาะสมของคู่มือครูในด้านการแนะนำวิธีใช้และเสนอกิจกรรมให้ครูเลือก ส่วนใหญ่ที่แตกต่างกันนี้ครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้นำหนักปัญหาตรงกันว่าสิ่งที่กำลัง เป็นอยู่ยั้งน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ค. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนโดยการทดสอบค่าที (z-test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของคนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญอยู่ 2 เรื่องคือ ความสอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรกับสภาพท้องถิ่น และความสอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาในแผนเรียนกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

6. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียน

ก. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนที่มีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็ก
เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ.

ครูสอนชั้นเด็กเล็กมีปัญหาในการทำและการใช้สื่อการเรียน
ครูต้องรับภาระในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นวัสดุสิ้นเปลือง
เขตการศึกษาไม่มีตัวอย่างอุปกรณ์ให้ครูได้ศึกษา

ครูไม่ค่อยมีโอกาสไปศึกษาการผลิตและการใช้อุปกรณ์

การประกวดและจัดนิทรรศการอุปกรณ์การสอนชั้นนี้ไม่ค่อยได้จัดขึ้น

ข. ครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้นำหนักปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและ
นำหนักปัญหาตามความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ทุกเรื่อง ซึ่งเกือบ
ทั้งหมดที่แตกต่างกันครูใหญ่และครูที่สอนให้นำหนักปัญหาเรื่องที่กำลังทำอยู่น้อยกว่าที่ควรจะทำ

ค. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนโดยการ
ทดสอบค่าที (z-test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนแตกต่างกันที่
ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่บ้าง กล่าวคือแตกต่างกัน 3 เรื่องใน 10 เรื่องได้แก่
ครูที่สอนทราบแหล่งผลิตและจำหน่ายอุปกรณ์ ครูมีเกมและบทเพลงประกอบการสอน
และเขตการศึกษากับการพาครูสอนชั้นเด็กเล็กไปศึกษาการผลิตและการใช้อุปกรณ์

7. ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล

ก. ปัญหาการวัดผลและประเมินผลที่มีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็ก
เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ.

เขตการศึกษาไม่มีระเบียบการวัดผลที่เป็นมาตรฐาน

ผู้ปกครองต้องการให้ครูสอนอ่านเขียนมากกว่าสอนเตรียมความพร้อม

ครูที่สอนยังใช้ข้อทดสอบเพื่อคัดสรรนักเรียนชั้นเด็กปลายปี

การวัดผลที่ควรเน้นในชั้นนี้คือวัดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

ข. ครูใหญ่และครูที่สอนให้นำหนักปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงและนำหนัก
ปัญหาตามความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อยู่หลายเรื่อง กล่าวคือ
แตกต่างกัน 5 เรื่องใน 9 เรื่องได้แก่ ระเบียบการวัดผลชั้นเด็กเล็กทุกโรงเรียน

เป็นไปในแนวเดียวกัน การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ทำมากกว่าอิงกลุ่ม การวัดที่ควรเน้นคือวัดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ความต้องการของผู้ปกครองที่จะให้ครูสอนอ่านเขียนมากกว่าสอนเตรียมความพร้อม และมาตรฐานของระเบียบการวัดผลที่เขตการศึกษาสร้างขึ้น ซึ่งทั้งหมดที่แตกต่างกันนี้ครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็เฝ้าหน้าหนักในสิ่งที่เป็นอยู่จริงน้อยกว่าที่คิดไว้

ค. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่และครูที่สอนโดยการทดสอบค่าซี (Z - test) ปรากฏว่าความคิดเห็นของคนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 อย่าง อดวาคือแตกต่างกัน 2 เรื่องใน 9 เรื่องได้แก่ การใช้ขอทดสอบทัศนคติเรียนชั้นเด็กเล็ก และมาตรฐานของระเบียบการวัดผลที่เขตสร้างขึ้น

อภิปรายผล

ก. ปัญหาเกี่ยวกับภาษา

ปัญหาที่ครูใหญ่และครูที่สอนตอบว่ามีมากที่สุดคือ เด็กไทยมุสลิมออกเสียงภาษาไทยจากเสียงสูงเป็นเสียงกลางหรือต่ำ ปัญหาข้อนี้คงเนื่องมาจากความแตกต่างของระบบเสียงพูดของภาษาทั้งสอง ภาษาไทยนั้นระบบเสียงมีระดับสูงต่ำคล้ายเสียงคนตรี แต่ระบบเสียงในภาษามลายูระดับเสียงอยู่ในระดับกลางหรือต่ำ ไม่อยู่ในระดับสูง¹ เด็กไทยมุสลิมจึงออกเสียงภาษาไทยที่เป็นเสียงสูงกลายเป็นเสียงกลางและต่ำ ทำให้เด็กออกเสียงคำบางคำที่นำด้วยอักษรสูงในภาษาไทยผิดเพี้ยนไป นับเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กไทยมุสลิมใช้ภาษาไทยบกพร่องถึงกับเป็นปมค้อย ชาวไทยมุสลิมบางคนแม้จะฟังภาษาไทยรู้เรื่องดีทุกอย่าง แต่ก็เกิดความกระตาคอยในการที่จะพูด หากพูดผิดพูดเพี้ยนก็จะถูกเยาะเย้ยจากเพื่อนทั้งจากเพื่อนไทยมุสลิมและเพื่อนไทยพุทธ ดังปรากฏอยู่ในการตอบเพิ่มเติมจากตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มในการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของวิทยานิพนธ์นี้

¹พิเชษฐ อนุกุล, "การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูในการสอนภาษาไทยชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้ในจังหวัดยะลา" หน้า 8

ปัญหาเด็กเล็กออกเสียงตัวสะกดท้ายคำบางคำไม่ชัดก็มีลักษณะคล้ายกับระบบเสียงที่แตกต่างกันดังได้อภิปรายไว้แล้วในตอนแรก กล่าวคือเสียงสระที่มีตัวสะกดในแม่ กย กต กน กม กง เกอย ในภาษามลายูเสียงสระจะเป็นเสียงสั้น (จะมีเสียงยาวบ้างบางคำ แต่น้อย) นอกจากนี้ยังมีบางคำจะมีตัวสะกด แต่เสียงยังเป็นเสียงในมาตราแม่ ก.กา อยู่ เช่น มุกรุก จะออกเสียงเป็น มุ²ร²

ปัญหาการปรับตัวของเด็กเล็กให้เข้ากับครูและห้องเรียนเนื่องจากเด็กพูดภาษามลายูท้องถิ่นเป็นปัญหาที่มีมาก แม้จะเกิดขึ้นในตอนแรก ๆ ที่เด็กมาโรงเรียน แต่อาจจะเป็นปัญหาต่อเนื่องในระยะยาวก็ได้ หากพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 จะพบว่าตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มคือทั้งครูและครูใหญ่ ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ซึ่งถือว่าพูดและฟังภาษามลายูท้องถิ่นไม่ได้ ปัญหาการปรับตัวที่มีมากจึงอาจเนื่องมาจากครูไม่สามารถฟังเด็กพูดภาษามลายูท้องถิ่นรู้เรื่อง เป็นการพูดกันคนละภาษา ทำให้สื่อความหมายกันไม่เข้าใจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของครูโดยตรง

สำหรับสภาพที่เป็นจริงซึ่งมีน้อย แต่การตอบสนองความคิดเห็นกลับเห็นด้วยอย่างยิ่งกับปัญหานั้นได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนช่วยเด็กในการเรียนภาษาไทยที่บ้าน ซึ่งทำน้อยเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่รู้หนังสือ ประมาณเกือบร้อยละห้าสิบ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการให้ผู้ปกครองได้มีส่วนช่วยเด็กในการเรียนภาษาไทยที่บ้าน เพราะการที่ผู้ปกครองพูดภาษาเดียวกันกับเด็กจะสามารถสื่อความหมายกันได้ดีกว่าเกิดผลในการเรียนรู้เร็วกว่าและเป็นการช่วยให้ประสบการณ์ในโรงเรียนต่อเนื่องกับประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้านด้วย

จากการวิจัยพบว่าครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้น้ำหนักปัญหาที่มีอยู่จริงมากกว่าปัญหาที่คิดไว้ ก็พอจะสรุปได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับภาษาเป็นปัญหาแวดล้อมดั้งเดิมที่มีอิทธิพล

² เรื่องเดียวกัน

ต่อตัวเด็กมาตั้งแต่แรกเกิด การที่โรงเรียนจะเข้าไปมีบทบาทเพื่อแก้ไขปัญหานี้ให้ลดน้อยลงเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยากนัก ถ้าถือความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กไทยมุสลิมที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในสามจังหวัดเป็นเครื่องตัดสิน ก็ปรากฏว่าเด็กไทยมุสลิมดังกล่าวมีขีดความสามารถในการใช้ภาษาไทยน้อยกว่าเด็กในท้องถิ่นอื่นอยู่มาก กรณีนี้จึงเป็นเรื่องชี้ให้เห็นความไม่ประสบผลสำเร็จของโรงเรียนต่อการแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับนี้ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกระทรวงศึกษาธิการควรให้ความพยายามให้มากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาด้านนี้ให้ลดน้อยลง

ข. ปัญหาศาสนาและวัฒนธรรม

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก และได้มีการปลูกฝังกันตั้งแต่เด็กอายุน้อย แม้แต่เด็กเล็กซึ่งมีอายุประมาณ 6 ปี ก็ได้มีการสอนศาสนาให้กับเด็กก่อนที่เด็กจะมาเข้าเรียนในโรงเรียนอยู่ก่อนแล้ว ปัญหาที่น่าจะส่งผลกระทบต่อการเรียนของเด็กในโรงเรียนก็คือเด็กนักเรียนไม่น้อยที่ต้องเรียนศาสนาในเวลาติดต่อกันหลังเลิกเรียน³ และมีเด็กบางส่วนต้องไปเรียนตอนกลางคืนตามบ้านของโต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม การเรียนศาสนาในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นผลทำให้เด็กไม่ค่อยมีเวลาเหลือไต่ทำการบ้านไต่บททวนวิชาต่าง ๆ ที่เรียนไปจากโรงเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในเขตการศึกษา 2 ต่ำกว่าเขตการศึกษาอื่น ๆ

ปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อและทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างชาวไทยพุทธกับไทยอิสลามนั้น จะมีผลต่อการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมบางอย่างที่ครูต้องการให้เด็กไทยมุสลิมเกิดความสำนึกร่วมกันกับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ถ้ามุสลิมปกครองของเด็กหรือตัวเด็กปฏิเสธไม่ยอมรับความคิดเห็นบางอย่างก็เกิดการขัดแย้งกัน และมักจะปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ

จากการวิจัยพบว่าครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้น้ำหนักปัญหาที่มีอยู่จริงมีมากกว่า

³ขอเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัญหาที่คิดไว้ ปัญหาที่คิดไว้ก็เช่นเดียวกับภาษาคำภาษา เพราะศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสภาพแวดล้อมดั้งเดิมที่มีอิทธิพลต่อตัวเด็กมาตั้งแต่เล็ก ยิ่งศาสนาควยแล้วได้มีการปลูกฝังให้อยู่ในความรู้สึกนึกคิดของเด็กมาตั้งแต่ยังเยาว์วัย โรงเรียนเปลี่ยนแปลงอะไรแทบไม่ได้ ยิ่งกว่าเรื่องภาษาเสียอีก หน้าที่ของโรงเรียนต่อการแก้ปัญหาที่จริงควรเน้นที่การสอนให้เด็กเข้าใจหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ถูกต้อง ไม่รังเกียจคนนับถือศาสนาอื่น และสามารถอยู่ร่วมกับคนที่นับถือศาสนาอื่นอย่างมีความสุข เป็นการช่วยลดปัญหาที่ศาสนาศาสนาและวัฒนธรรมที่กำลังมีอยู่ให้ลดน้อยลง

ค. ปัญหาการบริหารและการนิเทศการศึกษา

การเปิดสอนชั้นเด็กเล็กให้ครบทุกโรงเรียนที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามจังหวัดภาคใต้ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อท้องถิ่นมาก เพราะการเปิดสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนดังกล่าวมา เป็นการเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทั้งในค่านิยม และพัฒนาการด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานให้เด็กได้เรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรอย่างไม่มีปัญหา และเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา⁴ ที่พบว่า การไม่ได้เตรียมตัวเด็กก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ทำให้อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ค่อนข้างสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษาของเด็กที่ผ่านชั้นอนุบาลหรือเด็กเล็ก กับเด็กที่ไม่เคยเข้าเรียนในชั้นนี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหาเกี่ยวกับห้องเรียนชั้นเด็กเล็กเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นนี้โดยตรง โดยเฉพาะการสอนทั้งพูด แต่ห้องเรียนชั้นเด็กเล็กที่มีอยู่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการสอนทั้งพูดมากนัก เพราะห้องเรียนชั้นเด็กเล็กส่วนมากใช้ห้องใดห้องหนึ่งของอาคารเรียน ซึ่งมีเสียงห้องข้างเคียงรบกวนอยู่ตลอดเวลา ใดเคยมีความคิดให้สร้างห้องเรียนชั้นเด็กเล็กแยกเป็นเอกเทศออกมา และได้สร้างสำเร็จไปแล้วส่วนหนึ่ง ปัจจุบันถูกระงับไปเพราะข้อ

⁴ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา, หน้า 26.

จำกัดเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้สร้าง จึงน่าจะได้มีการรื้อฟื้นนโยบายนี้ขึ้นมาใหม่ ขณะเดียวกัน ก็ควรมีการศึกษาวิจัยหาส่วนที่สูญเสียของห้องเรียนทั้งสองแบบ เพื่อนำผลไปใช้แก้ปัญหาการ สอนชั้นเด็กเล็กให้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

ปัญหาคุณสมบัติและบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวกับวุฒิ ความสามารถในการสาธิต การสอน และความรู้ความเข้าใจในภาษาพูดและขนบธรรมเนียมของท้องถิ่น รวมทั้งการไป นิเทศโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลเส้นทางคมนาคมที่ขรุขระ เป็นสิ่งที่ตัวอย่างประชากรทั้งสอง กลุ่มคาดหวังให้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ การคัดเลือกตัวศึกษานิเทศก์เพื่อให้ได้บุคคลที่ตรงกับ ความคาดหวังของกลุ่มประชากร ปัจจุบันน่าจะทำการคัดเลือกได้กว้างยิ่งขึ้น เพราะผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณวุฒิตรงกับความต้องการดังกล่าวมีให้เลือกอย่างเพียงพอ แต่ทั้งนี้ ต้องหมายความว่าระบบการนิเทศการศึกษาทั้งของเขตและจังหวัดจะต้องมีประสิทธิภาพสูง กว้าง ที่ควรระแวงอย่างยิ่งสำหรับการนิเทศในเขตการศึกษา 2 คือ การไปนิเทศโรงเรียนทุกโรงเรียนอย่างทั่วถึง จากการขอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มครูที่สอนพบว่า ครูที่สอนชั้นเด็กเล็ก บางคนยังไม่เคยเห็นศึกษานิเทศก์ไปที่โรงเรียนเลย

ความรับผิดชอบของเขตการศึกษาที่มีต่อการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็กมาโดยตลอดนั้น ปัจจุบันระบบบริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว กล่าวคือส่วนการศึกษาและหมวดการศึกษา มีบทบาทในการดำเนินการสอนในโรงเรียนมากขึ้นและ โกลาหลยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามบทบาทของเขตการศึกษาต่อโรงเรียนกลับน้อยลง กลุ่มครูใหญ่ ได้ตอบสนองความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับบทบาทของเขตการศึกษาที่รับผิดชอบการดำเนินการสอน ชั้นเด็กเล็กอยู่ในปัจจุบัน และกลุ่มครูที่สอนตอบไม่แน่ใจ ความรับผิดชอบในการดำเนินการ สอนชั้นเด็กเล็กจึงควรเปลี่ยนไปอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะสอดคล้องกับระบบบริหารการศึกษาในปัจจุบัน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของตัวอย่างประชากร ทั้งสองกลุ่มที่เห็นด้วยกับการให้มีนักวิชาการฝ่ายเด็กเล็กอยู่ประจำส่วนการศึกษาจังหวัดละ 1 คน

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการศึกษาตามที่ครูใหญ่และครูที่สอนตอบแบบ สอบถามนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งที่ทำอยู่จริงทำน้อยกว่าที่คิดไว้ หน่วยงานด้านการศึกษาทุก

หน่วยงานควรร่วมมือกัน ทั้งเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบในการบริหารและการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น

ง. เกี่ยวกับครูที่สอน

ครูที่สอนเด็กเล็กควรได้มีการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้สอนในชั้นนี้ และควรหาทางเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับกลวิธีในการสอน เทคนิคในการสอน การทำและการใช้สื่อการเรียน รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการฟังและการพูด ดังตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยกับบทบาทของวิทยาลัยครูยะลาที่ควรรับผิดชอบในการเตรียมครูดังกล่าวมาแล้ว

จากการวิจัยพบว่าครูใหญ่และครูที่สอนโดยเฉลี่ยให้น้ำหนักปัญหาที่มีอยู่จริงน้อยกว่าที่คิดไว้ ผลการวิจัยจึงเป็นเครื่องชี้ว่าในการผลิตครู การใช้ครู และการฝึกอบรมครู ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้ควรร่วมมือประสานงานกันปรับปรุงคุณภาพของครูให้ดีขึ้น

จ. เกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน คู่มือครู

ความสอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรที่ใช้กับสภาพท้องถิ่นพิจารณาจากการตอบสนองความคิดเห็นของตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มที่ตอบไม่แน่ใจ เช่นเดียวกันกับการตอบปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานของหลักสูตรที่ตอบมีปานกลาง และปัญหาเรื่องแบบเรียน พบว่าปัญหาแบบเรียนมีไม่พอกับจำนวนนักเรียนเป็นปัญหาที่มีมากที่สุด ดังนั้นการจัดทำหลักสูตร แบบเรียน คู่มือครูสำหรับใช้ในเขตการศึกษา 2 จึงยังต้องการความถูกต้อง ความมีมาตรฐานและความเหมาะสมในค่านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เขตการศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ ส่วนนักวิชาการ ครูและประชาชนทั่วไปก็ควรให้ความร่วมมือกับเขตการศึกษาอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อให้เขตการศึกษาได้มีหลักสูตร แบบเรียน คู่มือครู ที่ได้มาตรฐานใช้ในท้องถิ่นต่อไป

ฉ. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียน

ปัญหาที่มีมากที่สุดคือ ครูชั้นเด็กเล็กมีปัญหาในการทำและการใช้สื่อการเรียน ปัญหานี้เกี่ยวข้องกับ การตอบปัญหาข้ออื่น ๆ ได้แก่ ครูสอนชั้นเด็กเล็กมีความรู้เรื่องการเตรียมความพร้อมขนาดปานกลาง เขตศึกษามีตัวอย่าง อุปกรณ์ให้ครูได้ศึกษาน้อย ศึกษา

นิเทศก้อยแนะนำให้ครูผลิตอุปกรณ์ชิ้นใจเองบ้าง ครูสอนชั้นเด็กเล็กทรายแห้งผลิตและ
 จำหน่ายอุปกรณ์พอประมาณ ครูได้มีโอกาสไปศึกษาการผลิตและการใช้อุปกรณ์จากที่อื่นน้อย
 การประกวดและจัดนิทรรศการอุปกรณ์การสอนมีน้อย ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักปัญหาตามสภาพ
 ความจริงก็มีขนาดปานกลางเท่านั้น ขณะที่ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักปัญหาตามความคิดเห็นกลับมาก
 เรื่องสื่อการเรียนจึงมีปัญหาค่อนข้างมาก เพราะจากการเปรียบเทียบน้ำหนักปัญหาตามสภาพ
 ที่เป็นจริงและน้ำหนักปัญหาตามความคิดเห็น พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
 แทบทุกเรื่อง และเกือบทั้งหมดที่แตกต่างกันนั้นครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้น้ำหนักปัญหาที่
 กำลังทำอยู่น้อยกว่าที่ควรจะทำ ปัญหาเรื่องสื่อการเรียนจึงเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
 ควรหาทางแก้ไขโดยเร่งด่วน

ข. ปัญหาการวัดผลและประเมินผล

ปัญหาที่มีมากที่สุดคือยังไม่มีการเปรียบเทียบการวัดผลที่เป็นมาตรฐาน ผู้ปกครองต้องการให้
 ครูสอนอ่านเขียนมากกว่าการเตรียมความพร้อม การที่เขตการศึกษาไม่กำหนดมาตรฐานใน
 การวัดผลชั้นเด็กเล็กออกกมาให้เห็นอนตายตัว ทำให้ครูที่สอนเกิดปัญหาในทางปฏิบัติมากมาย
 การทดสอบแสดงความคิดเห็นจึงตอบว่าไม่แน่ใจในปัญหาต่อไปนี้คือ กลุ่มครูใหญ่ตอบว่าไม่แน่ใจ
 เกี่ยวกับการใช้แบบทดสอบเพื่อตัดสินการเลื่อนชั้นเด็กเล็ก การวัดผลและประเมินผล ควร
 ใช้การสังเกตโดยครูที่สอน และการวัดผลชั้นนี้ไม่ควรให้มีการทดสอบปลายปี กลุ่มครูที่สอน
 ตอบว่าไม่แน่ใจเกี่ยวกับการวัดผลในชั้นนี้ควรใช้การสังเกตโดยครูที่สอนเท่านั้น

จากการที่พบว่าครูใหญ่และครูที่สอนต่างก็ให้น้ำหนักปัญหาที่กำลังทำอยู่น้อยกว่า
 ที่คิดไว้ จึงพอสรุปได้ว่าการวัดผลและการประเมินผลในชั้นเด็กเล็ก ควรจะได้มีการปรับ
 ปรุงเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้วัด และเกณฑ์มาตรฐานในการวัด เพื่อให้สอดคล้อง
 กับหลักและทฤษฎีการเรียนการสอนในชั้นนี้ ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาการวัดผลและการประเมิน
 ผลให้มีมาตรฐานดีขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็ก

1. คานภาษา

1.1 ปัญหาสำคัญคานนี้คือเด็กไทยมุสลิมออกเสียงภาษาไทยบางคำไม่ชัดเจน ทั้งอักษรนำและตัวสะกด จึงควรได้มีการสร้างเครื่องมือหรือแบบฝึกการออกเสียงให้กับเด็กเมื่อเริ่มเข้ามาอยู่ในโรงเรียน ข้อเสนอแนะข้อนี้ควรได้รับความร่วมมือจากนักภาษาศาสตร์ และถ้าหากเป็นเครื่องมือที่เกิดจากการวิจัยก็จะเป็นการดียิ่ง

1.2 การคัดเลือกครูสอนชั้นเด็กเล็ก ควรพิจารณาผู้ที่มีความสามารถทั้งและพูดภาษามลายูท้องถิ่นได้ เพราะครูที่พูดและฟังภาษามลายูท้องถิ่นได้สามารถทราบปัญหาความต้องการของเด็กและเข้าใจภาษาที่เด็กพูด ซึ่งจะ เป็นผลดีต่อเด็กในการปรับคำให้เข้ากับครู ในระยะแรก ๆ และบางครั้งครูก็จำเป็นต้องใช้ภาษามลายูท้องถิ่นช่วยในการอธิบายให้เด็กเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเรื่องการทดลองการจัดโรงเรียนผู้ใหญ่อสาธิต ระดับ 1 ในจังหวัดนราธิวาสของเขตการศึกษา 2 ที่พบว่า¹ "การสอนเพื่อให้เกิดความพร้อมทางภาษาไทยให้แก่ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้ภาษาไทยมาก่อน ด้วยวิธีการใช้ภาษาแม่เป็นสื่อ (Bi-Lingual Approach) มีประสิทธิภาพสูงกว่าสอนโดยวิธีใช้ภาษาไทยล้วน (Mono-Lingual Approach)"

ในกรณีที่ครูไม่สามารถพูดและฟังภาษามลายูท้องถิ่นได้ ก็ควรอบรมในระยะสั้นทำเป็นหลักสูตรพิเศษซึ่ง เขตการศึกษาหรือจังหวัดควรดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป

1.3 ควรจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้แก่ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือในท้องถิ่นนี้ให้อ่านออกเขียนได้ เพื่อลดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือในสามจังหวัดภาคใต้ และนอกจากนี้ผู้ใหญ่ที่รู้หนังสือก็จะช่วยสอนบุตรหลานที่บ้านอีกต่อหนึ่ง ทั้งจะเป็นการช่วยลดปัญหาคานอื่นลงด้วย เช่น

¹ศึกษาธิการเขต 2 ยะลา, สำนักงาน, รายงานผลโรงเรียนผู้ใหญ่สาธิต เอกสารการวิจัยฉบับที่ 5 (ยะลา: โรงพิมพ์สำนักงานศึกษาธิการเขต 2, 2517), หน้า 40.

ปัญหาการปกครองและปัญหาการเมือง

2. ปัญหาด้านศาสนาและวัฒนธรรม

2.1 ทางราชการควรติดต่อขอรับรองโต๊ะครู โต๊ะอิหม่ามให้หลีกเลี่ยงการสอนศาสนาในช่วงหลังที่เด็กเลิกเรียน เพราะเด็กเหนื่อยจากการเรียนการเล่นในโรงเรียนมาทั้งวันแล้ว แต่ควรใช้วันเสาร์-อาทิตย์ หรือช่วงที่โรงเรียนปิดภาคเรียนสอนศาสนาให้กับเด็ก หรือถ้าไม่สามารถทำได้ โรงเรียนควรจัดชั่วโมงเรียนให้เลย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรใหม่

2.2 ควรจัดกิจกรรมให้ชาวไทยพุทธและไทยอิสลามได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน เช่น การฝึกกลุ่มสัมพันธ์ การอบรมลูกเสือชาวบ้าน การฝึกอบรมลูกเสือเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารและการนิเทศการศึกษา

3.1 การเร่งรัดให้เบ็ดเสร็จเด็กเล็กอย่างทั่วถึงทุกโรงเรียนที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามจังหวัดภาคใต้ นั้น ปัจจุบันเขตการศึกษาทำได้ทำเป็นโครงการอยู่แล้ว

3.2 นโยบายการสร้างอาคารเรียนแบบแยกเป็นเอกเทศ น่าจะนำมาพิจารณาพบทวนอีกทีหนึ่ง จริงอยู่แม้ค่าใช้จ่ายจะสูงอยู่บ้าง แต่ผลประโยชน์ที่ได้ก็มากมาย กรมการปกครองกับเขตศึกษาน่าจะประสานงานกันดำเนินการในเรื่องนี้

3.3 ควรมีการคัดเลือกศึกษานิเทศก์ที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของครูในเรื่องวุฒิ ประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถในการสาธิตและการนิเทศ ซึ่งในสภาพปัจจุบัน โอกาสที่จะคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติดังกล่าวสามารถทำได้กว้างขึ้น

3.4 ศึกษานิเทศก์ซึ่งทำหน้าที่เรื่องเด็กเล็กควรมีบทบาทในการนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ศึกษานิเทศก์ของเขตนั้นนับวันจะมีบทบาทน้อยลง องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงควรเตรียมรับบทบาทในการนิเทศการศึกษาต่อไป

3.5 ความรับผิดชอบของเขตการศึกษาต่อการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็กก็เช่นเดียวกัน เมื่อระบบบริหารการศึกษาได้เปลี่ยนไปอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การ

บริหารส่วนจังหวัดแล้วเป็นส่วนใหญ่ ก็ควรให้จังหวัดดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็กทุก ๆ ด้าน
 เขตการศึกษาควรเป็นที่เล็งในการให้การอบรมครู หรือจัดห้องเรียนเด็กเล็กเป็นห้อง
 เรียนตัวอย่างเป็นศูนย์สาธิตการสอนเด็กเล็กของ เขตฯ ให้งับจังหวัดอีกที่หนึ่ง

4. ปัญหาเกี่ยวกับครูที่สอน

4.1 การคัดเลือกครูสอนเด็กเล็กในระดับโรงเรียน ควรคำนึงถึงคุณสมบัติ
 ส่วนตัวของครูเป็นประการแรก และครูที่สอนชั้นเด็กเล็กทุกคนควรผ่านการอบรมการสอน
 เด็กเล็กจากเขตการศึกษาก่อน

4.2 เนื่องจากครูสอนชั้นเด็กเล็กต้องรับภาระค่อนข้างมาก เพราะจะต้อง
 อยู่ใกล้ชิดเด็กตลอดเวลา ต้องคอยแก้ปัญหาให้กับเด็ก ทั้งปัญหาส่วนตัวและปัญหาการเรียน
 การสอนไม่จบสิ้น ทางราชการจึงน่าจะกำหนดอัตราส่วนระหว่างครูกับห้องเรียนในชั้นนี้
 เป็นกรณีพิเศษ เช่น ถ้าโรงเรียนใดมีชั้นเด็กเล็ก 2 ห้องเรียน ก็ให้มีครู 3 คน หรือ
 1 ห้องเรียนก็ควรมีครู 2 คน เป็นต้น

4.3 วิทยาลัยครูยะลาควรมีส่วนรับผิดชอบในการเตรียมครูสอนเด็กเล็ก
 โดยเฉพาะการฝึกอบรมระยะสั้น เพราะวิทยาลัยมีการสอนวิชาเอกอนุบาลในระดับ
 ป.กศ. สูงอยู่แล้ว

5. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน คู่มือครู

5.1 หลักสูตรที่ใช้สอนเด็กเล็กซึ่งพูดภาษาไทยไม่ได้ในเขตนี้ควรเน้นที่การ
 เตรียมความพร้อมในการฟังและพูดภาษาไทย

5.2 การสร้างแบบเรียน คู่มือครู หรือหนังสืออ่านประกอบทางเขตการ
 ศึกษาควรกระตุ้นให้ครู หรือผู้มีความรู้ในค่านี้นสนใจต่อการสร้างแบบเรียน คู่มือครู และ
 หนังสืออ่านประกอบให้มากขึ้น อาจจัดประกวดแบบเรียน คู่มือครู และหนังสืออ่านประ
 กอบขึ้น หรือจัดสัปดาห์แสดงแบบเรียนชั้นเด็กเล็ก เป็นต้น

6. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียน

6.1 การทำและการใช้สื่อการเรียน ทำได้โดยเขตหรือจังหวัดเป็นผู้
 ดำเนินการจัดให้มีการฝึกอบรม เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ จัดห้องเรียนเป็นห้องเรียน

ตัวอย่าง หรืออาจจัดให้มีการประกวดและจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนมอญ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์เตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ก็จะเป็นการช่วยแก้ปัญหาข้อนี้ไ้

7. ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

7.1 เขตการศึกษาควรจัดให้มีระเบียบการวัดผล หรือแนวทางในการประเมินผลให้เป็นแบบอย่างเหมือนกันทุกโรงเรียน และควรเน้นการประเมินความพร้อมดังกล่าวมาแล้ว

7.2 การใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผลในชั้นนี้ ควรมุ่งที่แบบทดสอบวัดความพร้อม ไม่ใช่วัดความรู้ความเข้าใจหรือด้านอื่น ๆ

7.3 ครูที่สอนควรมีบทบาทมากที่สุดในการวัดและประเมินผลชั้นเด็กเล็ก เช่น สร้างแบบทดสอบเอง ที่ตาเอง และทัศนเอง

ข. ข้อเสนอแนะจากปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือที่มีลักษณะให้ตอบปัญหาสองด้าน โดยที่ปัญหาอาจจะมีความสัมพันธ์หรือไม่มีความสัมพันธ์กัน ในแต่ละข้อแต่ละค่านั้น จะต้องมีการตรวจสอบการใช้คำค่อนข้างละเอียด ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของคำตอบไว้ให้แน่นอน เครื่องมือดังกล่าวจึงต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ครั้ง ที่สำคัญที่สุดจะต้องนำเครื่องมือไปใช้และปรับปรุงอย่างน้อย 1 ครั้ง จึงจะนำไปใช้จริง ๆ

2. การแจกแบบสอบถามและเก็บคืนภายในหนึ่งวันคือแจกเช้าเก็บเย็น จะไม่ได้คำตอบที่เชื่อถือได้มากนัก เพราะเวลาค่อนข้างจำกัด แบบสอบถามในลักษณะนี้ บางข้อคงอาศัยเวลาสำหรับพิจารณาเลือกคำตอบ หากเวลามีน้อยผู้ตอบจะตอบโดยไม่ได้อิงพิจารณา ทำให้การตอบแบบสอบถามไม่ชัดเจน แบบสอบถามที่เก็บคืนมาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะดังกล่าวรวม 12 ฉบับ จึงจำเป็นต้องตัดทิ้งไป ไม่นำมาวิเคราะห์หาค่าต่าง ๆ แต่ประการใด

ค. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากจะมีการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กเล็กในท้องถิ่นนี้ครั้งต่อไป น่าจะศึกษา

ในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. การสร้างแบบฝึกทักษะการพูดภาษาไทยสำหรับเด็กไทยมุสลิม
2. รูปแบบของห้องเรียนชั้นเด็กเล็กสำหรับเขตการศึกษา 2 หรือรูปแบบของศูนย์เด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 2 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสภาการศึกษาแห่งชาติที่กำลังดำเนินการในเรื่องนี้อยู่
3. การเตรียมครูเพื่อสอนชั้นเด็กเล็กในท้องถิ่นที่เด็กพูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง